

AANPASSING PSA-AFKAPWAARDE

Met ingang van heden is de PSA-afkapwaarde verlaagd van 4 naar 3 ng/ml. Onder deze waarde is geen vervolgonderzoek nodig. Boven deze waarde wordt geadviseerd om te verwijzen naar een uroloog om met de gevalideerde Prostaatwijzer vast te stellen of aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van een prostaatacarcinoom geïndiceerd is.

In de vorig jaar gepubliceerde NHG-Standaard Mictieklachten bij mannen werd de PSA-afkapwaarde van 4 ng/ml geadviseerd. De werkgroep beargumenteerde dat de toepassing van deze afkapwaarde ertoe zou leiden dat mannen met een klinisch relevante prostaatkanker worden gemist, maar dat dit aantal echter klein is en afgezet moest worden tegen het groot aantal fout-positieve screeningstesten en het aantal niet klinisch relevante prostaatacarcinomen dat in deze groep gevonden zou worden.

Onlangs verscheen de door de Nederlandse Vereniging voor Urologie geïnitieerde multidisciplinaire landelijke richtlijn *Prostaatacarcinoom*. Deze hanteert de afkapwaarde van 3 ng/ml, conform Europese richtlijnen voor

urologen. Hoewel de door het NHG gehanteerde afkapwaarde van 4 ng/ml goed beargumenteerd is en er sinds publicatie van de standaard in 2013 geen nieuwe evidence op dit gebied is verschenen, is er toch voor gekozen om deze aan te passen aan de afkapwaarde in de landelijke richtlijn *Prostaatacarcinoom*. Het bestaan van verschillende afkapwaarden zou kunnen leiden tot onduidelijkheid en onbegrip bij patiënten en wellicht ook huisartsen.

Door deze verlaging zullen meer prostaatacarcinomen worden opgespoord, maar dit zal ook overdiagnostiek tot gevolg hebben, omdat vooral niet-significante tumoren worden gevonden en een grotere groep patiënten 'fout-positief' zal zijn. Dit laatste heeft een negatieve weerslag op het functioneren; er is in deze groep grotere ongerustheid en meer herhalingsdiagnostiek. Deze aspecten zullen moeten worden besproken met de patiënt die vraagt om vroegdiagnostiek.

Keerzijde van de verlaging van de PSA-afkapwaarde is, dat in de landelijke richtlijn *Prostaatacarcinoom* aan urologen nadrukkelijk wordt aanbevolen om de

Prostaatwijzer te gebruiken bij een PSA-waarde ≥ 3 ng/ml om daarmee het risico op een prostaatacarcinoom in te schatten. Dit risico wordt mede bepaald door onder andere het volume van de prostaat. Toepassing van de Prostaatwijzer door urologen zal resulteren in een kleiner aantal noodzakelijke biopsieën dan op grond van alleen de PSA-waarde geïndiceerd zou zijn. Per saldo zal het aantal patiënten dat een biopsie krijgt door deze verlaging van de PSA-afkapwaarde met toepassing van de Prostaatwijzer niet veel groter zijn dan handhaven van de 4 ng/ml grens zonder toepassing van de Prostaatwijzer. Daarmee is de aanpassing van de afkapwaarde door de werkgroep acceptabel bevonden.

De webversie van de NHG-Standaard Mictieklachten bij mannen, waarin de bijlage *Prostaatacarcinoom* is opgenomen, is aangepast. Tevens vindt u bij dit nummer van *Huisarts en Wetenschap* een aangepast samenvattingskaartje van de standaard.

LITERATUUR

IKNL/NVU. Landelijke richtlijn Prostaatacarcinoom (2014). <http://www.oncoline.nl/prostaatacarcinoom>.